

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstne za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Kmečki shodi.

Zborovanje v Hočah pri Mariboru. „Slovensko društvo“ je priredilo zadnjo nedeljo po rani sv. maši politično zborovanje v Hočah v prostorih gosp. Rojka. Prišlo je k zborovanju okoli 60 najveljavnejših mož iz hočke župnije. Zborovanje je otvoril g. Vogrinec ter dal besedo g. dr. Dimniku, ki je v temeljitem govoru poročal o spremembi volilne pravice v Avstriji. Zborovalci so sprejeli resolucijo (sklep), da zahtevajo za Spodnji Štajer 9 mandatov ter pozivljajo poslance v strogo uporbo, če se tej zadevi ne bi ugodilo.

Politični shod katol. polit. gospodarskega društva jareninskega pri Mih. Zelezingerju v Vukovskem dolu dne 4. svečana. V sled neugodnega vremena se je sešlo le nad 120 zavednih volilcev posestnikov, kmetov poštenjakov iz Jarenine, Sv. Jakoba in Sv. Ilja v Slov. goricah ter od Sv. Marjete ob Pesnici. Ob 4. uri popoldne otvori zborovanje in pozdravi navzoče mesto odsotnega g. Thalerja tajnik društva g. Ev. Vračko in da besedo poslancu g. Roškarju. Ta poroča splošno o deželnozbornem delovanju in se spominja vrliga poslanca tovariša Žičkarja... o volilni pravici, katero splošno in enako zahtevamo, o volilnih okrajih, o enoletnem stalnem bivanju, o krvnem davku Slovencev, o carinski pogodbi z Nemčijo, katero je zakrivila vlada, o domovinski postavi, o šolskem zakonu, o lovskem zakonu, o reguliranju Pesnice, o kmetijski šoli s slovenskim učnim jezikom, katera nam je obljubljena in bo bržkone v Št. Juriju ob juž. žel. Le škoda, da ni uvrščeno tudi vinarstvo. Naj bi se zadnji dve leti v šolah tudi kaj o kmetijstvu poučevalo. Potreba je naobrazbe v kmetijstvu, zato priporoča „Gospodarski Glasnik“, posebno pa priporoča kmetom edinosti, složnosti i združenja, če hočemo kaj doseči. Dosežemo in zmagamo pa lahko, saj nas je 60 odstotkov. G. Vračko zahvaljuje gosp. poslance in priporoča izobrazbo in branje gospodarskih reči ter da besedo Fr. Žebotu, ki govori

mesto g. Thalerja o volilni prenosovi, pri kateri že zdaj protestujemo, da bi mi bili kakor si bode prikrajšani in dobili oglodane kosti... Predlaga, naj bi si poiskalo in izbralo politično društvo v vsaki občini kaj zaupnih mož, da ob času potrebe potrebno od njih izve... Priporoča izobrazevanje v gospodarskih rečeh in združenja. Nekje (?) nameravajo nasprotniki ustanoviti kmetijsko društvo, kateremu bi se združeni skupno postavili po robu, ker gotovo ne bo Slovincem v prid. — Na to priporoča g. tajnik Vračko naslednjo resolucijo, ki je bila enoglasno sprejeta: „Na shodu kat. slov. polit. gospodarskega društva za jareninski kraj se je sprejela enoglasno naslednja resolucija: Zbrani volilci, kmetje, smatrajo sedajni volilni sistem za deželni in državni zbor krivičen ter za glavno oviro, da ne morejo nenemški narodi v Avstriji doseči vseh onih pravic, ki so jim v državnem osnovnem zakonu z dne 21. dec. 1867 drž. zak. br. 142 vse v enaki meri zajamčene; zato zahteva kat. slov. pol. gosp. zbor v imenu vseh zbranih od gg. deželnih in državnih poslancev ter od visoke vlade, naj se uvede v deželni in državni zbor splošna, enaka in tajna volilna pravica, toda ne v smislu množinskega načina, tudi ne v smislu kulturnih razmer narodov temveč po jeziku oziroma narodnosti, t. j. v smislu avtonomije narodov. Uvede se naj tudi volilna obveznost. Zborovalci smatrajo občno, enako, tajno volilno pravico v tem smislu za edino sredstvo, da dosežejo narodi svoje naravne in postavne pravice in da se socialne ter politične razmere v državi primerneje urede. Protestiramo energično proti nameravanemu prikrajšanju slovenskih kmečkih pravic na Slovenskem Štajerju.“ — Nato se priporoča gospod. poslanec Roškar za razne želje in naznanila, da jih o pripravnem času in na primernem mestu predloži. Koj nato sta se oglasila g. Žebot iz Št. Ilja in g. Ign. Županec iz Jarenine, ki sta g. poslance o marsičem vprašala in marsikatero pravično in pametno svetovala. Na eno in drugo pa g. poslanec ni bil nikakor v zadregi, temveč, kakor bi bil pripravljen, je živo, vneto in

modro odgovarjal. — G. Žebot predlaga g. poslancu Roškarju zasluženo zaupnico, katero predsednik zborovanja da na glasovanje, katera je bila enoglasno in polnoglasno ter navdušeno izražena — s tem pa tudi zborovanje končano.

m Kmečki shod pri Sv. Benediktu v Slov. gor. Nepričakovano veliko število zavednih benedikskih mož, med njimi 5 županov, ter vnetih mladencev se je zbralo na političnem shodu pri Sv. Benediktu na svečnico v Horvatovi gostilni. Lepo so bile zastopane sosednje župnije: Negova, Sv. Anton, Sv. Trojica, Sv. Ropert in Sv. Lenart; Sv. Jurija je zastopal poslanec Roškar. Shod otvori predsednik Fr. Zupe. Tajnik, kaplan Gomilšek, poroča o delovanju društva l. 1905. Društvo je v 5. društvenem letu imelo 96 udov. Dohodkov je bilo K 118-18, stroškov pa K 91-64. Priredilo je eden političen shod pri Sv. Lenartu, imelo je 2 odborovi seji in tri zaupne shode. Poglavitno delo društva l. 1905 je bila skrb za priprave za volitev v okrajni zastop. Doseglo je sijajno zmago narodnih kmetov nasproti nemškutarjem. Posredovalo je pri nekaterih občinskih volitvah, da so se ugodno vršile in je pazilo na vse važnejše pojave v okraju. Na to je bil s vsaklikom izvoljen novi odbor. Viharno pozdravljen na to poroča naš dež. poslanec Roškar o svojem delovanju. Ne morem podati veselega poročila. Sad naše obstrukcije je enoletna kmetijska šola v Št. Juriju ob južni železnici. Odločno sem večkrat tirjal, da se naj na njej poučuje tudi vinarstvo. Potegoval sem se za zimske tečaje. Pri novi lovski postavi naši koristni predlogi niso bili sprejeti. Potegnili smo se odločno za enako in splošno volilno pravico. Priporočam zelo skrbno kmetijskih podružnic na Južnem Štajerakem, da bomo tudi Slovenci deležni dobrot, ki jih kmetijska družba dobiva v podporah od dežele in države. Poslužujte se v večji meri v povzdigo vinoreje brezobrestnih posojil, na okuženih vinogradih si izprosile odpis davka. Treba je, da se brigamo za novo volilno pravico, da bomo mogli v bodoče bolje varovati gospodarske koristi, kakor jih

LISTEK.

Za križ in svobodo zlato!

Balkanska povest. Spisal I. V. Starogorski.
(Dalje.)

Samorad Pavlovič se je smebljal v zadregi in gladil brado. Nič mu ni bilo po volji, da se je Holuban zagledal v Kosenko, katero je že dal Žarku, mlademu sokolu. Ali spreti se z ljubljencem Osvinbega ni kazalo.

„Doletela me je visoka čast, da hočeš mojo Kosenko“, je govoril starec in gladil brado. „Vendar jaz ne odločujem! Rad bi videl, ako te vzame, ker si odličn dečko, ali silil je ne bodem. Ako nima nobenega zbranega, se ti menda uda!“

Poklical je Kosenko.

„Ali ded, vi samo rečite in ona mora ubogati!“

„V srčnih zadevah, kje se gre za srečo življenja, nimam pravice ukazovati! Tu stori vsak po svoji vesti!“

„Pri meni bo srečna!“

„Verjamem, ako te ljubi! — Nū, če se nisi popačil in zavrgel Kristusa, si ti najodličnejši človek!“

Starec ga je živahno pogledal. Holuban je obrnil pogled v prihajajočo devojko in zdržaval jezo.

„Kosenka“, reče starec, „naš rojak in ljubljeneč mogočnega Osvinbega prosí tvoje roke! Nū, ako čuti tvoje srce zanj, ne branim!“

Kosenka je zardela, pogledala po strani Holubana in rekla trdo:

„Kako morate tako govoriti, ded moj?! Moj je Žerko in nikdo drugi! Tega gospoda poznam le samo kot služabnika našega gospodarja, ne vem pa, ali še njegovo srce pozna svojo kri, svojo vero mladih nog. Vrh tega ni svoboda, ampak služabnik. Žarko je pa svoboden junak!“

Starec je pokimal z glavo. Vedel je, da bo tako odgovorila.

„Slišal si, kaj je dejala! Ne morem pomagati, prijatelj!“

Holuban si je grizel ustnice, tako ga je pogrel njen odločen nastop. Moledoval je, dokazoval ji srečo in mir, ki ga bo imela pri njem, dočim se ji je tu bati najhujšega.

„Kako naj bom srečna in mirna v družbi naših trinogov, ko pa vidim, da moj narod leži krvav na tleh? Ali bi me ne bilo sram, da bi ga še teptala ženska in gledala iz tega zavetja na njega krivice? — Nikdar! Tu ostanem in se žrtvujem zanj; zgodi se volja nebes!“ —

Obrnila mu je hrbet in odšla.

„Prevzetnica, še rada me boš imela! Videti hočem, kdo je trinog, kdo služabnik in kdo svoboden junak“, se je zagrozil.

Pavloviča je pograbila jeza, a premagoval se je. Vedel je, da ne bo nič dobrega iz tega, vendar se je jel opravičevati in ga miriti. Holuban se je pa jel obnašati tako surovo, da je starcu prošla potrpežljivost.

„Mladič, pazi, ti stojiš pred starcem, ki je preстал več, kot boš ti kedaj! Kosenka ti je povedala popolnoma prav! Takim ljudem bi naj dajal svoj zaklad?! — Ha, poišči si žene tam, pri katerih služiš!“

Holuban je od jeze pograbil sabljo. Pa starec je bil uren. Skočil je stran, da je ostrina presekala vzduh, vzel mu jo je in vrgel po skalovju.

„Najbolje bi bilo, da te podereš! Vendar idi, pij bratsko kri, dekler te ne doide plačilo! Moje roke so prečastljive, da bi je omadeževal s krvjo poturice!“

Jezno žugaje je odhajal begov ljubljeneč, kujoč maščevanje.

Kakor že rečeno, so postajale homatije vedno večje. Turki so plenili po vaseh in zažigali kočne mirnim prebivalcem. Kdor ni odbežal v gore, je okušal divjost Azijatov. Tudi vstaši so pisali s svincem in mečem znamenja divjakom. Vstaja je podajala roko vstaji in nikdo ni vedel, kako se izmota vsa stvar.

V okrožju Osvinbega je razsajal najsilovitejši vodja vstašev in pretresal kosti in mozeg celo Turkom, ki so sedeli v mestnih zidovih. Slaviša, to je bilo ime, katerega se je bal sam krvolok Osvinbeg. Razmišljal je, kako bi ga dobil v svoje roke in mu strl vstaško glavo.

Sklenil je, da ga z vso močjo poišče in razžene. Slavohlepen, kakor je bil, si je stavil pred očmi zlate gradove, slavo in veljavo, ako ugonobi Slavišo. — Ali kako ga ugonobiti?

je vlada, ki je sklenila za nas tako škodljivo carinsko pogodbo z Nemčijo. Tam so kmetje organizovani, zato so si prbrorili pri sklepanju pogodbe toliko ugodnosti, seveda v našo veliko škodo. Če bomo tudi mi organizovani, bomo tudi prišli do potrebne veljave, kar je silno želeli. Kmečki sin Fr. Roškar, pravi, naj bi se odpravila oskrbovalna vaprejetišča, ki samo pospešujejo lenibanje potujočih rokodelcev. Poslanec odgovori, da je istih misli, toda nemški poslanci še jih mislijo izboljšati, pa ne odpraviti. Na vprašanje glede 6 letne šole, odgovori, da se bode trudil za sedemletno šolo brez oproščenja. Velezanimivo obširno poročilo so volilci z navdušenim odobravanjem sprejeli in izrekli zahvalo in zaupanje vrlemu poslancu. O volilni spremembi je kaj dobro in deloma jako šaljivo govoril kaplan Lassbacher. Razjasnil je, kaj je enaka in splošna volilna pravica in jo primerjal z dosedanjim volilnim načinom. Treba je, da se vzdignemo kot en mož zoper nameravano krivično razdelitev mandatov na Južnem Štajerskem. Vnebovpijoča krivica bi bila, če bi Nemci na Južnem Štajerskem dobili 2 poslance, Slovenci pa le 6. Današnji shod glasno in odločno ugovarja zoper tako krivico! Govornikovemu ugovoru se je z največjim ogorčenjem pridružil ves zbor in je bil dotični sklep vsprejet med burnim pritjevanjem. Nadalje je shod tirjal, naj se vse slov. občine v lipniškem in radgonskem polit. okraju pridružijo slov. volilnim okrajem, zahteval delitev Štajerske v upravnem, šolskem in gospodarskem oziru, slov. vsučilišče in nadsodišče v Ljubljani, vinarski poduk na novi kmetijski šoli pri Sv. Juriju, vpeljavo zimskih kmetijskih tečajev, ustanovitve narodnega sveta za Južni Štajer s polit. činim, gospodarskim in šolskim odsekom, slovensko uradovanje po vseh naših uradih in samoslovensko uradovanje pri naših županstvih. Vse resolucije so bile sprejete med splošnim odobravanjem. Tajnik kaplan Gomilšek je zbrane opozarjal na veliko važnost občinskih volitev ter kmetijske organizacije in kmetijske izobrazbe. Shod je zaključil predsednik z živio-klici na cesarja in papeža.

Politični ogled.

Državni zbor je dokončal posvetovanje o dovolitvi rekrutov ter sedaj razpravlja o zavarovanju zasebnih uradnikov. Vladin predlog o volilni spremembi se baje predloži zbornici dne 20. t. m. Nemški listi z velikanskim veseljem poročajo, da se je vlada pri razdelitvi mandatov za Štajersko ozirala le na nemške zahteve. V Avstriji pač ni več pravice, za to so avstrijski slovanski narodi vsi nezadovoljni.

Zmaga kmečkih strank na Češkem. Gospodarski svet (ali c. kr. kmetijska družba) na Češkem je razdeljena v češki in nemški oddelek. Ravnokar so se vršile volitve v oba oddelka ter se v obeh zmagali kandidatje kmečkih strank proti kandidatom drugih strank.

Zveza katoliških kmetovalcev na Bavarskem je zadnji čas silno narastla in šteje na stotisoče članov. Posebno je poskočilo število članov pri zadnjih volitvah. Tako je n. pr. v krajih ob dolnje-avstrijski meji bilo l. 1897 7300 članov, l. 1904 že 12 000, a. koncem l. 1905 že 22 000.

Pri tem delu mu je prišel nekdo na pomoč. Bilo je to neko človeče, doma iz Čarča. Nekdaj sta se bila skupno s Slavišem proti Turkom. Bila sta si tudi prijatelja. Poznala sta oba neko dekle, zalo Nevenko. Ker pa je ona dala roko Slavišu, da jo popelje pred oltar, se je razbilo prijateljstvo z Glišo, ki je tudi ljubil Nevenko. Slaviša ga je prosil, naj se ne huduje radi ženske in naj ne goji sovraštva! Glišo je izginil. Nevenko so pa ujeli Turki. Mesto, da bi se skupno maščevala, je gojil Glišo naprej srd do Slaviše. Iskal je, kako bi ga ugonobil in se ponujal v službo lastnim sovražnikom. Vedel je dobro za skrivališče Slaviše, vedel, da se v „orlovo krilo“ pride lahko tudi po neki drugi poti, ki je vodila od strani. Bila je tako skrita, da še vsi vstaši Slaviše niso znali za njo. Po tej poti bi lahko napadli nepričakovano Slavišo in ga zajeli. Čakal je ugodne prilike.

Med tem je minulo več let in sovraštvo ni poglelo. Slaviša ni vedel, kje je Glišo, ta ga je pa zasledoval vedno. Skrit sovražnik je hujski od tisoč odkritih! Sedaj, ko si je Osvinbeg želel glave Slaviše, se je ponudil v njegovo službo. Osvinbeg je prijel za vse, kar bi mu pripomoglo do njegovih visokoletečih namenov.

„Si gjaur“, ali častiš koran?“

„Krščen sem, ali vaš prerok mi je ljubil!“

*) Gjaur, psovka za kristjane: pes.

(Dalje prih.)

V enem samem letu se je toraj tu število članov podvojilo. Podobno raste število članov po drugih krajih. Obenem s številom članov se širi tudi kmetijsko časopisje. Kmečki listi imajo že do 40.000 naročnikov. Poprej je obstajala na Bavarskem vse-mogočna zveza liberalnih kmetov, a krščanska zveza je svojo tekmovalko na le došla, ampak že daleko prekosila.

Nekaj o pitni vodi.

Predaval prof. dr. Leopold Poljanec.

Mariborčani zajemajo pitno vodo iz vodovoda. Ti porečejo: „Kaj nam je treba govoriti o dobri pitni vodi, saj jo imamo doma“. Toda kdo ve, jeli ostane vedno v Mariboru, slovenska pesem namreč pravi:

„Danes tukaj, jutri tam,
drugi kraji, druga mesta,
če nam všeč ni, pa drugam,
kamor nas popelje cesta.“

Mariborčani smo s svojo vodo pač res lahko zadovoljni. Malo draga je sicer; pa kaj dé, pipo odpreš in vode imaš, kolikor je hočeš, za žejo, za kulinjo in za perilo, a tudi za ljubo živino. Kaj bi dali z veseljem za tako pipo pri hiši Poljanec na Ptujskem polju in prebivalci Slovenskih goric! Po letu, ko pritiska suša, morajo pustiti najsilnejše delo na polju, zapreči živino in iti po ure daleč na vodo, ki pa dostikrat še niti ni dobra. Ti bodo pač hoteli znati, kakšna mora biti dobra pitna voda.

Dobra reč naj je čista. Kmet čisti na gumni zrnje, mlinar čisti in loči moko od otrobov. Popolnoma čisto vodo delajo v lekarnah, praviš jej prekapana voda, ž njo mešaš zdravila. Toda ta voda je precej draga, saj veš, da v lekarnah še vode ne dobiš zastoj. Človeškemu zdravju pa prekapana voda škoduje, ako jo piješ; zakaj ravno vsled čistosti izpere in izluži želodec in čreva, da dobiš hudo drisko. Tako se je zgodilo mojemu znancu. Mož boleha na želodec ter ne sme piti vode. Iz lekarne je dobil za svoje delo ravno prekapane vode; ker je bil žejen, je spil par požirkov, češ, ta voda mi ne more škoditi. Toda zmotil se je, še slabše mu je postalo.

V naravi sta precej čisti vodi: snežnica, ki jo dobiš, če raztopiš novega snega, in dežnica. Človeškemu zdravju nista škodljivi, a vendar ne piješ rad dežnice ali snežnice, ker imata neprijeten, plehek okus. Najboljša voda je studenčnica. Kako veselo je poslušati šolarke, ko pojejo:

Najboljše sladko vince
za deco belo je,
izpod peševja zvira,
prelepo sveti se.
Po logu tiho teče,
živinco napoji,
tudi ptičica brez plače
si žejo ugasi.

Od tega vinca glava
bolela te ne bo,
telo bo tvoje zdravo,
in spanje prav sladko.
Je čista voda zdrava
za deco majheno,
tak' mislim, da starejšim
tudi škodila ne bo.

Studenčnica ima dober, svež okus, ter te poživiti in okrepeča, če se je napiješ na žejo. Vse te lastnosti ima studenčnica radi tega, ker je trda voda; snežnica, dežnica, rečna in jezerska voda so pa mehke vode. Ime „trda voda“ so dale studenčnici pravzaprav naše kuharice; našle so namreč, da se meso in fižol ne skuhata dobro v studenčnici, da ostaneta trda.

Trdo in mehko vodo spoznaš na naslednji način. V čistem alkoholu ali vinskem cvetu raztopi mila! Par kapljic te raztopine prilij prekapani vodi ali kaki mehki vodi! Mešanica ostane čista in prozorna. Če pretreseš to mešanico mehke vode in mila v stekleničici, takoj se speni kakor krop, ki si v njem raztopil mila. Prilij pa alkoholovo raztopino mila trdi vodi; takoj se napravijo beli kosmiči, ki se naberejo na vrhu ali pa sesedejo na dnu. Trda voda se tudi noče peniti, ako ji prideneš mila; namesto pen dobiš zopet kosmiče, pane pa šele tedaj, ako priložiš prav mnogo mila.

Prav za prav je ta prikaz vsakemu že znan. Gospodinje tarnajo, da se perilo ne pere dobro v studenčnici in tudi ne v mariborski vodi, ker se porabi vse preveč mila; seveda, ko se naredijo iz mila namesto pen beli kosmiči, ki se ne raztopijo v vodi, in zategadelj tudi ne očistijo perila.

Gospodinja, ki hoče štediti, a vendar imeti čisto perilo, bo prala v rečni ali jezerski vodi, to je v mehki vodi.

Videl si, kako spoznaš trdo in mehko vodo. Zakaj je pa voda trda, zakaj mehka? Vsi poznate

apnenec, ki iz njega žejejo kmetje živo apno. Voda je trda, ker je v njej raztopljen apnenec; kjer ga ni, tam je voda mehka. Ta apnenec je zelo neprijeten v parnih kotlih, kjer se seseda iz vrele vode.

Železničarji ti lahko povejo, da se nabere v lokomotivnem kotlu kamenita skorja, kotlovec, ki jo je treba odstraniti od časa do časa, drugače kotel razpoči. Kaj ne, vsaka lokomotiva mora priti v takozvano malo popravo, ko prevozi okoli 10 000 kilometrov?

Apnenec najdeš v trdih studenčnicah; ni ga pa v mehkih potokih in rekah, in vendar se zberejo potoki in reke iz samih studencev. Glej ta poskus! K prekapani vodi prideni apnenčevega praška, dobiš ga pri drogistu ali v lekarni, ko si kupiš kredinega praška za zobe. Treseš, treseš, nič ne pomaga; prašek apnenec bi napravil vodo trdo, a se noče raztopiti v njej. Poskusi s kako drugo vodo, reci s sifonom ali sodavico, ki jo poznate vsi. Izprva je voda res še motna, po kratkem tresenju se izčisti, prašek zgine, ker se je raztopil v vodi. Ta sodavica sedaj ni samo čista, temveč tudi trda voda; zakaj, ako jej priliješ milovnice, se pokaže, že znani beli kosmiči.

Vsaka voda torej ne more biti trda, temveč samo tista, ki ima vsaj nekoliko teh lastnostij kakor sodavica. Kaj pa je pravzaprav posebnega v sodavici? Na izlivek pritrdi kavčukovo cev, drugi konec drži v stekleno kadičko pod navezujeno steklenico, a z r ko pritisni na držaj. Voda v kadički začne burkati, v poveznjeni steklenici se nabirajo mehurčki v večji in večji množini. Steklenica se napolni z neko snovjo, ki je brez barve in plinasta kakor zrak, ki napolnjuje sobo. Ta plin se imenuje ogljikov dvokis. Obrni steklenico in vtakni v njo gorečo vžgalico, takoj ugasne. Miška, ki jo položiš notri, se začne krčevito zvijati, potem se pa zlekne in pogine. Ravno tako se godi ljudem! Saj si slišal o nesrečah, ki se dogajajo v vinskih kletih v jeseni, ko vre mošt, in se dela pri vrvenju ogljikov dvokis. Kletar omedli in se zaduši, ako ga ne ponesejo takoj na sveži zrak.

Ogljikov dvokis je tedaj strupen samo pljučem, želodec pa ne škoduje; zakaj inace bi nam zdravniki prepovedali že davno sodavico, vse slatine in pivo. Narobe, ravno vsled ogljikovega dvokisa imajo te pijače tako prijeten oživljaljoč okus! Ponovi sedaj malo, kar si braal!

(Dalje sledi.)

Razne novice.

* Osebna vest. Okrajni komisar dr. H. pl. Koch-Thannheim je prestavljen od mariborskega okrajnega glavarstva k celjskemu.

* Odvetniške vesti. G. dr. Guido Srebre, odvetnik v Brezicah, je opustil odvetništvo. — Namestnik umrlega odvetnika g. dr. Čučeka v Ptujju je g. dr. Franc Jurtela, odvetnik v Ptujju.

* Promocija. Včeraj, dne 7. t. m. je bil na graškem vsučilišču promoviran doktorjem prava naš rojak iz Slov. Lovrenca nad Mariborom g. Josip Fišinger, pravni praktikant pri kazenski sodnji v Gradcu.

* Iz finančne službe. Prestavljeni so davkarji: Franc Bartošek iz Marnberga v Murau, Vencel Horak iz Konjice v Slov. Bistrici in Aleksander Otto in Kozjega v Konjice. — Nadrespejenta finančne straže Fr. Menhart v Mariboru in H. Voršič v Celju sta imenovana za komisarja. Respejcent V. Verlič v Šmarju pri Jelšah gre v pokoj.

* Časopis za zgodovino in narodopisje. Izšel je 3. in 4. snopič tega uglednega časopisa z bogato vsebino.

* Strelvodni tečaj. Štajerski obrtno pospeševalni zavod v Gradcu bo priredil od 12. do 24. marca t. l. poučni tečaj za izdelovanje in izkuševanje strelvodov, če se oglasi zadostno število udeležencev. Pouk je brezplačen in se bo vršil vsak dan od 6. do 8. ure zvečer. Tečaj je za mehanike, kleparje, kotlarje, ključavničarje, ki imajo opraviti pri izdelovanju in napeljavanju strelvodov.

* Gradec. Slov. kršč. izobraževalno društvo „Domovina“ v Gradcu je imelo dne 28. januarja svoj redni občni zbor. Zadovoljno se lahko „Domovina“ ozira na preteklo društveno leto. Od zadnjega rednega obč. zbora dne 22. jan. 1905. do letošnjega rednega obč. zbora dne 28. jan. 1906. je imelo 864 K 85 v dohodkov in 758 K stroškov, torej 1623 K 66 v prometa. Čisti dobiček veselice, ki so se vršile od izvr. obč. zbora dne 30. julija 1905 do 28. jan. 1906 je znašal 271 K 82 v. To je lep dokaz, da se tudi v Gradcu izplača prirediti veselice, le prav morajo biti prirejene in dobro mora biti vse pripravljeno. Mesečnina članov je iznašala

je vlada, ki je sklenila za nas tako škodljivo carinsko pogodbo z Nemčijo. Tam so kmetje organizovani, zato so si prbrorili pri sklepanju pogodbe toliko ugodnosti, seveda v našo veliko škodo. Če bomo tudi mi organizovani, bomo tudi prišli do potrebne veljave, kar je silno želeli. Kmečki sin Fr. Roškar, pravi, naj bi se odpravila oskrbovalna vaprejetišča, ki samo pospešujejo lenibanje potujočih rokodelcev. Poslanec odgovori, da je istih misli, toda nemški poslanci še jih mislijo izboljšati, pa ne odpraviti. Na vprašanje glede šestletne šole, odgovori, da se bode trudil za sedemletno šolo brez oproščenja. Velezanimivo obširno poročilo so volilci z navdušenim odobravanjem sprejeli in izrekli zahvalo in zaupanje vrlemu poslancu. O volilni spremembi je kaj dobro in deloma jako šaljivo govoril kaplan Lassbacher. Razjasnil je, kaj je enaka in splošna volilna pravica in jo primerjal z dosedanjim volilnim načinom. Treba je, da se vzdignemo kot en mož zoper nameravano krivično razdelitev mandatov na Južnem Štajerskem. Vnebovpijoča krivica bi bila, če bi Nemci na Južnem Štajerskem dobili 2 poslance, Slovenci pa le 6. Današnji shod glasno in odločno ugovarja zoper tako krivico! Govornikovemu ugovoru se je z največjim ogorčenjem pridružil ves zbor in je bil dotični sklep vsprejet med burnim pritjevanjem. Nadalje je shod tirjal, naj se vse slov. občine v lipniškem in radgonskem polit. okraju pridružijo slov. volilnim okrajem, zahteval delitev Štajerske v upravnem, šolskem in gospodarskem oziru, slov. vsučilišče in nadsodišče v Ljubljani, vinarski poduk na novi kmetijski šoli pri Sv. Juriju, vpeljavo zimskih kmetijskih tečajev, ustanovitov narodnega sveta za Južni Štajer s polit. činim, gospodarskim in šolskim odsekom, slovensko uradovanje po vseh naših uradih in samoslovensko uradovanje pri naših županstvih. Vse resolucije so bile sprejete med splošnim odobravanjem. Tajnik kaplan Gomilšek je zbrane opozarjal na veliko važnost občinskih volitev ter kmetijske organizacije in kmetijske izobrazbe. Shod je zaključil predsednik z živio-klici na cesarja in papeža.

Politični ogled.

Državni zbor je dokončal posvetovanje o dovolitvi rekrutov ter sedaj razpravlja o zavarovanju zasebnih uradnikov. Vladin predlog o volilni spremembi se baje predloži zbornici dne 20. t. m. Nemški listi z velikanskim veseljem poročajo, da se je vlada pri razdelitvi mandatov za Štajersko ozirala le na nemške zahteve. V Avstriji pač ni več pravice, za to so avstrijski slovanski narodi vsi nezadovoljni.

Zmaga kmečkih strank na Češkem. Gospodarski svet (ali c. kr. kmetijska družba) na Češkem je razdeljena v češki in nemški oddelek. Ravnokar so se vršile volitve v oba oddelka ter se v obeh zmagali kandidatje kmečkih strank proti kandidatom drugih strank.

Zveza katoliških kmetovalcev na Bavarskem je zadnji čas silno narastla in šteje na stotisoče članov. Posebno je poskočilo število članov pri zadnjih volitvah. Tako je n. pr. v krajih ob dolnje-avstrijski meji bilo l. 1897 7300 članov, l. 1904 že 12 000, a. koncem l. 1905 že 22 000.

Pri tem delu mu je prišel nekdo na pomoč. Bilo je to neko človeče, doma iz Čarča. Nekdaj sta se bila skupno s Slavišem proti Turkom. Bila sta si tudi prijatelja. Poznala sta oba neko dekle, zalo Nevenko. Ker pa je ona dala roko Slavišu, da jo popelje pred oltar, se je razbilo prijateljstvo z Glišo, ki je tudi ljubil Nevenko. Slaviša ga je prosil, naj se ne huduje radi ženske in naj ne goji sovraštva! Glišo je izginil. Nevenko so pa ujeli Turki. Mesto, da bi se skupno maščevala, je gojil Glišo naprej srd do Slaviše. Iskal je, kako bi ga ugonobil in se ponujal v službo lastnim sovražnikom. Vedel je dobro za skrivališče Slaviše, vedel, da se v „orlovo krilo“ pride lahko tudi po neki drugi poti, ki je vodila od strani. Bila je tako skrita, da še vsi vstaši Slaviše niso znali za njo. Po tej poti bi lahko napadli nepričakovano Slavišo in ga zajeli. Čakal je ugodne prilike.

Med tem je minulo več let in sovraštvo ni poglelo. Slaviša ni vedel, kje je Glišo, ta ga je pa zasledoval vedno. Skrit sovražnik je hujski od tisoč odkritih! Sedaj, ko si je Osvinbeg želel glave Slaviše, se je ponudil v njegovo službo. Osvinbeg je prijel za vse, kar bi mu pripomoglo do njegovih visokoletečih namenov.

„Si gjaur“, ali častiš koran?“

„Krščen sem, ali vaš prerok mi je ljubil!“

*) Gjaur, psovka za kristjane: pes.

(Dalje prih.)

V enem samem letu se je toraj tu število članov podvojilo. Podobno raste število članov po drugih krajih. Obenem s številom članov se širi tudi kmetijsko časopisje. Kmečki listi imajo že do 40.000 naročnikov. Poprej je obstajala na Bavarskem vse-mogočna zveza liberalnih kmetov, a krščanska zveza je svojo tekmovalko na le došla, ampak že daleko prekosila.

Nekaj o pitni vodi.

Predaval prof. dr. Leopold Poljanec.

Mariborčani zajemajo pitno vodo iz vodovoda. Ti porečejo: „Kaj nam je treba govoriti o dobri pitni vodi, saj jo imamo doma“. Toda kdo ve, jeli ostane vedno v Mariboru, slovenska pesem namreč pravi:

„Danes tukaj, jutri tam,
drugi kraji, druga mesta,
če nam všeč ni, pa drugam,
kamor nas popelje cesta.“

Mariborčani smo s svojo vodo pač res lahko zadovoljni. Malo draga je sicer; pa kaj dé, pipo odpreš in vode imaš, kolikor je hočeš, za žejo, za kulinjo in za perilo, a tudi za ljubo živino. Kaj bi dali z veseljem za tako pipo pri hiši Poljanec na Ptujskem polju in prebivalci Slovenskih goric! Po letu, ko pritiska suša, morajo pustiti najsilnejše delo na polju, zapreči živino in iti po ure daleč na vodo, ki pa dostikrat še niti ni dobra. Ti bodo pač hoteli znati, kakšna mora biti dobra pitna voda.

Dobra reč naj je čista. Kmet čisti na gumni zrnje, mlinar čisti in loči moko od otrobov. Popolnoma čisto vodo delajo v lekarnah, praviš jej prekapana voda, ž njo mešaš zdravila. Toda ta voda je precej draga, saj veš, da v lekarnah še vode ne dobiš zastoj. Človeškemu zdravju pa prekapana voda škoduje, ako jo piješ; zakaj ravno vsled čistosti izpere in izluži želodec in čreva, da dobiš hudo drisko. Tako se je zgodilo mojemu znancu. Mož boleha na želodec ter ne sme piti vode. Iz lekarne je dobil za svoje delo ravno prekapane vode; ker je bil žejen, je spil par požirkov, češ, ta voda mi ne more škoditi. Toda zmotil se je, še slabše mu je postalo.

V naravi sta precej čisti vodi: snežnica, ki jo dobiš, če raztopiš novega snega, in dežnica. Človeškemu zdravju nista škodljivi, a vendar ne piješ rad dežnice ali snežnice, ker imata neprijeten, plehek okus. Najboljša voda je studenčnica. Kako veselo je poslušati šolarke, ko pojejo:

Najboljše sladko vince
za deco belo je,
izpod peševja zvira,
prelepo sveti se.
Po logu tiho teče,
živinco napoji,
tud' ptičica brez plače
si žejo ugasi.

Od tega vinca glava
bolela te ne bo,
telo bo tvoje zdravo,
in spanje prav sladko.
Je čista voda zdrava
za deco majheno,
tak' mislim, da starejšim
tud' škodila ne bo.

Studenčnica ima dober, svež okus, ter te poživiti in okrepeča, če se je napiješ na žejo. Vse te lastnosti ima studenčnica radi tega, ker je trda voda; snežnica, dežnica, rečna in jezerska voda so pa mehke vode. Ime „trda voda“ so dale studenčnici pravzaprav naše kuharice; našle so namreč, da se meso in fižol ne skuhata dobro v studenčnici, da ostaneta trda.

Trdo in mehko vodo spoznaš na naslednji način. V čistem alkoholu ali vinskem cvetu raztopi mila! Par kapljic te raztopine prilij prekapani vodi ali kaki mehki vodi! Mešanica ostane čista in prozorna. Če pretreseš to mešanico mehke vode in mila v stekleničici, takoj se speni kakor krop, ki si v njem raztopil mila. Prilij pa alkoholovo raztopino mila trdi vodi; takoj se napravijo beli kosmiči, ki se naberejo na vrhu ali pa sesedejo na dnu. Trda voda se tudi noče peniti, ako ji prideneš mila; namesto pen dobiš zopet kosmiče, pane pa šele tedaj, ako priložiš prav mnogo mila.

Prav za prav je ta prikaz vsakemu že znan. Gospodinje tarnajo, da se perilo ne pere dobro v studenčnici in tudi ne v mariborski vodi, ker se porabi vse preveč mila; seveda, ko se naredijo iz mila namesto pen beli kosmiči, ki se ne raztopijo v vodi, in zategadelj tudi ne očistijo perila.

Gospodinja, ki hoče štediti, a vendar imeti čisto perilo, bo prala v rečni ali jezerski vodi, to je v mehki vodi.

Videl si, kako spoznaš trdo in mehko vodo. Zakaj je pa voda trda, zakaj mehka? Vsi poznate

apnenec, ki iz njega žejejo kmetje živo apno. Voda je trda, ker je v njej raztopljen apnenec; kjer ga ni, tam je voda mehka. Ta apnenec je zelo neprijeten v parnih kotlih, kjer se seseda iz vrele vode.

Železničarji ti lahko povejo, da se nabere v lokomotivnem kotlu kamenita skorja, kotlovec, ki jo je treba odstraniti od časa do časa, drugače kotel razpoči. Kaj ne, vsaka lokomotiva mora priti v takozvano malo popravo, ko prevozi okoli 10 000 kilometrov?

Apnenec najdeš v trdih studenčnicah; ni ga pa v mehkih potokih in rekah, in vendar se zberejo potoki in reke iz samih studencev. Glej ta poskus! K prekapani vodi prideni apnenčevega praška, dobiš ga pri drogistu ali v lekarni, ko si kupiš kredinega praška za zobe. Treseš, treseš, nič ne pomaga; prašek apnenec bi napravil vodo trdo, a se noče raztopiti v njej. Poskusi s kako drugo vodo, reci s sifonom ali sodavico, ki jo poznate vsi. Izprva je voda res še motna, po kratkem tresenju se izčisti, prašek zgine, ker se je raztopil v vodi. Ta sodavica sedaj ni samo čista, temveč tudi trda voda; zakaj, ako jej priliješ milovnice, se pokaže, že znani beli kosmiči.

Vsaka voda torej ne more biti trda, temveč samo tista, ki ima vsaj nekoliko teh lastnosti kakor sodavica. Kaj pa je pravzaprav posebnega v sodavici? Na izlivek pritrdi kavčukovo cev, drugi konec drži v stekleno kadičko pod navezujeno steklenico, a z r ko pritisni na držaj. Voda v kadički začne burkati, v poveznjeni steklenici se nabirajo mehurčki v večji in večji množini. Steklenica se napolni z neko snovjo, ki je brez barve in plinasta kakor zrak, ki napolnjuje sobo. Ta plin se imenuje ogljikov dvokis. Obrni steklenico in vtakni v njo gorečo vžgalico, takoj ugasne. Miška, ki jo položiš notri, se začne krčevito zvijati, potem se pa zlekne in pogine. Ravno tako se godi ljudem! Saj si slišal o nesrečah, ki se dogajajo v vinskih kletih v jeseni, ko vre mošt, in se dela pri vrvenju ogljikov dvokis. Kletar omedli in se zaduši, ako ga ne ponesejo takoj na sveži zrak.

Ogljikov dvokis je tedaj strupen samo pljučem, želodec pa ne škoduje; zakaj inace bi nam zdravniki prepovedali že davno sodavico, vse slatine in pivo. Narobe, ravno vsled ogljikovega dvokisa imajo te pijače tako prijeten oživljaljoč okus! Ponovi sedaj malo, kar si braal!

(Dalje sledi.)

Razne novice.

* Osebna vest. Okrajni komisar dr. H. pl. Koch-Thannheim je prestavljen od mariborskega okrajnega glavarstva k celjskemu.

* Odvetniške vesti. G. dr. Guido Srebre, odvetnik v Brežicah, je opustil odvetništvo. — Namestnik umrlega odvetnika g. dr. Čučeka v Ptujju je g. dr. Franc Jurtela, odvetnik v Ptujju.

* Promocija. Včeraj, dne 7. t. m. je bil na graškem vsučilišču promoviran doktorjem prava naš rojak iz Slov. Lovrenca nad Mariborom g. Josip Fišinger, pravni praktikant pri kazenski sodnji v Gradcu.

* Iz finančne službe. Prestavljeni so davkarji: Franc Bartošek iz Marnberga v Murau, Vencel Horak iz Konjice v Slov. Bistrici in Aleksander Otto in Kozjega v Konjice. — Nadrespejenta finančne straže Fr. Menhart v Mariboru in H. Voršič v Celju sta imenovana za komisarja. Respejcent V. Verlič v Šmarju pri Jelšah gre v pokoj.

* Časopis za zgodovino in narodopisje. Izšel je 3. in 4. snopič tega uglednega časopisa z bogato vsebino.

* Strelvodni tečaj. Štajerski obrtno pospeševalni zavod v Gradcu bo priredil od 12. do 24. marca t. l. poučni tečaj za izdelovanje in izkuševanje strelvodov, če se oglasi zadostno število udeležencev. Pouk je brezplačen in se bo vršil vsak dan od 6. do 8. ure zvečer. Tečaj je za mehanike, kleparje, kotlarje, ključavničarje, ki imajo opraviti pri izdelovanju in napeljavanju strelvodov.

* Gradec. Slov. kršč. izobraževalno društvo „Domovina“ v Gradcu je imelo dne 28. januarja svoj redni občni zbor. Zadovoljno se lahko „Domovina“ ozira na preteklo društveno leto. Od zadnjega rednega obč. zbora dne 22. jan. 1905. do letošnjega rednega obč. zbora dne 28. jan. 1906. je imelo 864 K 85 v dohodkov in 758 K stroškov, torej 1623 K 66 v prometa. Čisti dobiček veselice, ki so se vršile od izvr. obč. zbora dne 30. julija 1905 do 28. jan. 1906 je znašal 271 K 82 v. To je lep dokaz, da se tudi v Gradcu izplača prirediti veselice, le prav morajo biti prirejene in dobro mora biti vse pripravljeno. Mesečnina članov je iznašala

delj vaše davke odrajtujete, da se z njimi nič ne opravi itd in dalje: Mi moramo skupno delovati in v okrajni zastop take može poslati... ki imajo srce za ljudstvo. Ali so se zategadelj nastavili taki kandidati, ki edino le svojim smotrom služijo in na svojo korist gledajo? Danes vprašamo pa mi vas: Ali mi zato davke odrajtujemo, da se tam, kjer mi potrebujemo, nič ne opravi? Ali imate vi srce za ljudstvo? Ali ne delujete za vašo korist. Ubogi kmet je res vam kakor suženj, komaj si toliko pridela, da zmore vam dačo oziroma doklade odrajtati, a to vam je vsejeno, ako on in njegova žival peerka in zagnije v blatu, da je le vam dobro? Kličemo vam toraj, vsem dotičnim občanom, ne več tako, ampak ako moramo plačati, kolikor ovi naložijo, naj tudi delajo, kjer je nam in za nas najbolj treba. Visoki dež. odbor se pa prosi: Naj se prej kakor bo podpora delil, prepriča, katera steza je najbolj potrebna za tukajšnje prebivalstvo ali za deželo, ali tista, za katero se že toliko let prosi ali ista, za katero se nikoli nihče prosil ni. Ob času novih volitev pa naj vam bo, dragi volilci, pred očmi vse, kar so vam sedajni gospodi dobrega naredili, saj po njih sadu jih boste lahko spoznali!

p Ptujsko okrajno glavarstvo in nemškutarija. Nedavno je bil v Rogatecu uradni dan. Pa koga je c. kr. okr. glavarstvo poslalo kot komisarja? Trdega Nemca. Morali so poslati po to mača. Škandal! — Vprašamo: Kje je polit. društvo za regaški okraj, da tega ne vidi?

p Kmet. bralno in gospodarsko društvo v Dornovi pri Ptuj. Imelo dne 28. jan. t. l. podučen sbod, kateri je bil povoljno obiskan. Govoril je potovalni učitelj g. M. Jelovšek in naglasil najprvo misel, ki se našim kmetom pač ni zadosti jasna: kako neobhodno potrebna je kmečka samozavest in stanovsko združenje na podlagi medsebojne ljubezni. Koliko bi se lahko doseglo, če bi se začeli med seboj učiti in posvetovati, prijateljsko združeni se za svoje gospodarske koristi potegovati. Na to je prišel na svoj predmet, živinorejo. Kako jo je treba povzdigniti, koliko več dobička in najlepših dohodkov bi se imeli od živine, če bi si jo hoteli zboljšati. Za zboljšanje živine pa je pred vsem potrebno, da dobimo dobre plemenjake in plemice, katerih pa si je izrediti iz domače živine. Vse to pa je g. Jelovšek prav jasno in po domače razložil, za kar še mu tukaj izrekamo zahvalo. Sprožila se je tudi misel za ustanovo bikorejske zadruge, kateri je imenovani strokovnjak obljubil svoje sodelovanje. V gospodarskem delu je naša rešitev!

p Dornova pri Ptuj. Tukaj je nekdo ukradel posestniku Ant. Arnuš dve gosi in eno pitano puro. Zmikovcu je pač dišala mastna pečenka.

p Šalovec pri Središču. Dne 23. januarja spremili smo k večnemu počitku veleposestnico Jero Kolarič, katera je po kratki, mučni bolezni v 69. letu svoje dobe, previdena s svetimi zakramenti dne 20. januarja mirno zaspala v Gospodu. Rajna je bila skrbna blaga žena in dobra krščanska mati. Bodi ji zemlja lahka!

p Sv. Lenart pri Velikinedelji. Ker smo imeli letos dosegaj tako milo zimo, smo se vedno lahko opravljali nekatera dela zunaj. Za to so tudi delavci pri uravnavi Pesnice delali vedno naprej, in se je že vsled tega veliko doseglo. Največje veselje pa so imeli naši posestniki v četrtek dne 1. febr. t. l.; ta dan je namreč dodelal podjetnik g. Kokot enega največjih in najvažnejših prekopov, po katerem so rešene 4 občine: velikenedeljska, tergoviška, cvetkovsko-oslušovska, in deloma forminska, dozdej vsako leto večkrat se ponavljajoče povodnji. Zato so se zbrali naši kmetje, tisti, katerim se je delala dozdej velika škoda, in tudi gospodje, ki se zanimajo za uravnavo Pesnice — celo od Velike nedelje in Trgovišča, največ pa iz Oslušovec, nekaj iz Cvetkovec — ob 2 uri popoldan 1. febr. ter so prijeli za lopate, motike in drugo orodje, da so pomagali slovesno odpreti ta prekop. Tukaj se je zopet pokazalo, kako zelo so pogrešali naši posestniki uravnave Pesnice, in kakšno veselje so potemtakem imeli, ko je voda udrla v novi prekop, in je naglo in mirno otekala, ne kakor prej, po ozkih ovinkih. Spustili so po njej ladjo, na kateri se je peljal g. Kovačec z zabojčkom vina in kruha, ki ga je daroval v to svrhu delavcem. In po dokončanem delu podali smo se vsi v gostilno g. Kovačeca, da smo pogostili delavce in sebe z dobro kaplico. Nekteri gospodje in kmetje so darovali iz veselja 10 do 20 K. Napitnic ni bilo konca, in pozno v noč smo se razšli in bo nam ta dan vedno v dobrem spominu.

p Rogatec. Iz našega kraja dojde redkokedaj kako poročilo med svet, kakor da bi bilo tukaj vse

v najboljšem redu. Pa temu ni tako. Razmere so tukaj in v okolici ne le slabe, temveč naravnost neprebavljive. Nemčurški liberalizem se hoče vedno bolj in bolj zajedati v meso in kri našega ljudstva, ki je sila nezavedno in nezanesljivo. Vse je zaspano. Tembolj nas je razveselila radostna novica, da se je naše bralno društvo naenkrat vzdramilo iz dolgoletnega zimskega spanja, in da namerava dne 21. jan. veselico prirediti. Radovedni smo bili, kako se bo pri tukajšnjih razmerah veselica obnesla. Pa vsi smo bili razočarani. Vdeležba je bila velikanska. V velikem številu so se zbrali domačini, mnogobrojno so nas posetili brati Hrvati, sosedi iz Sv. Florjana in Žetal. Žal, da ni bilo dovolj prostora. Predstavljali sta se igri „Sv. Neža“ in „Dr. Veznal“. Nastopili so domači fantje in dekleta. Pa kako so igrali! Da ne bodemo podrobneje opisovali, zabilježimo le sodbo, ki smo jo slišali iz ust izobraženih gledalcev, glaseč se: „Ti ne nastopajo kakor diletantje, ampak kot pravi gledališki igralci in igralko“. Tako dobro je rešil vsakdo svojo ulogo. In ko so po dokončani predstavi zadoneli mili glasovi jugoslovanske tamburice prvokrat izpod prstov domačih tamburašev, in se je jela razlegati umetna slovenska pesem domačega pevskega zbora, priklopelo je navdušenje do vrhunca. Vzdigovali so se razni govorniki, posebno Hrvati, ter so v znesenih besedah napivali na probujenje slovenskega naroda ob meji. Slava vam torej, slovenski fantje in dekleta, ki ste vneli novo življenje v bralno društvo. Vaš trud je obilo plačan. Le pogumno naprej! Ne ustrašite se, ako vam nasprotniki mečejo polena med noge in vam stavijo raznovrstne ovire! Ta ni dober vojak, ki vrže puško v koruzo, ko sovražnika zagleda. Pokažite torej, da ste hrabri sinovi in vredne hčere matere Slovenije! Pričeto delo vstrajno nadaljujte, ter nas vkratkem zopet povabite v svojo sredino, če ne prej, pa vsaj v spomladi, ko bode zunaj na prostem še več prostora. Odzvali se bodemo vašemu vabilu še v večjem številu. Slava tudi g. Berlizgu, trgovcu v Rogatecu, ki je mnogo pripomogel k vspehu veselice. Kličemo vsem: „Na brzo svidenje!“

p Sv. Martin pri Vurbergu. Mi podpisani, ki smo od tukajšnjega prebivalstva izvoljeni kot zaupni možje, so zopet vzdignemo, ker ne da miru tista oseba, ki je bila z našim protestnim nastopom v „Slov. Gosp.“ št. 2 ožigosana. Z vso ogorčenostjo naglašamo in povdarjamo, da napade na našega g. župnika, „Štajercu“ poslano, odločno odbijamo ter naznanjamo celi javnosti, da so bili podpisani v „Štajercu“ št. 2 pridobljeni na prazen papir s tem, da se je podpisanim pravilo: gre se za prošnjo za gosp. kaplana! Podpisani pa so se zlorabili potem v „Štajercu“ proti gospodu župniku. Ko so podpisani to izvedeli, so začeli sami radi prihajati v župnišče se izpričevati. Ignacij Thaler, župan, Nikolaj Tažmon, cerkv. ključar, Franc Thaler, cerkv. ključar, Jožef Čerič, odbornik, Juri Ornik, odbornik, Jožef Šantl, obč. svetovalec, Miha Čeruko, obč. svetovalec, Mi, tukaj sledeči podpisani, se pridružimo zgoraj sledeči izjavi podpisanih in ogorčeni izjavimo, da so naši podpisani brez našega vedenja in proti naši volji v zgoraj omenjeni lažnjivi list prišli. Nekateri izmed nas so ujeli z neresnično predstavo, da se gre za gospoda kaplana, drugi izmed nas pa še sami podpisali niso. Mi kličemo: Bog živi našega obč. spoštovanega gospoda župnika, ter jih obrani še mnoga leta zdravih in čvrstih. Franc Kajbič, Janez Slanič, Franc Novak, Jožef Rep, Janez Vogrin, Anton Rajšp, Anton Löschnik (Lešnik).

Ljutomerski okraj.

p Ljutomer. Kakor znano, deluje zloglasni „graški Tagblatt“ v zvezi z lutrovskim listom „Wartburg“ po geslu: „Proč od Rima!“ V prvi vrsti hoče odvrniti od katoliške cerkve verne Slovence, da bi tem prej bili zreli za luteranstvo in za blaženi nemški „Dajčland“. Ta list si hoče v ta namen pridobiti naročnikov med nami Slovenci. Stotisoč števil se je razposlalo na ogled. Ako vsak 20. sprejme list in postane njegov naročnik, bi si pridobil med nami Slovenci 5000 naročnikov! — Uredništvo obljublja, da hoče list pošiljati nekaj časa zastoj. Zanimivo je posebno to, da so podpisani v agitacijski listi in da priporočajo ta list možje, ki živijo od slovenskih žuljev, kakor: 1. Wilhelm Blanke, tiskar ptujkega „Štajerca“, 2. Heinrich Benesch, zdravnik pri Sv. Lenartu v Slov. gor., 3. Ignaz Kuehly, c. kr. poštar v Ljutomeru, 4. Heinrich Roehling, luteranski župnik (!) v Gradeu, 5. dr. Aleksander Rossitsch v Ljutomeru, 6. Julius Thurn, c. kr. notar in župan ljutomerski, kateremu so Slovenci prav posebno pri srcu. Torej trije Ljutomeržani, ki so živeli, oziroma

še živijo od žuljev slovenskega katoliškega kmeta, delajo proti slov. kat. kmetu! In vi se čudite, zakaj kličemo: „Svoji k svojim! — Svoji za svoje!“ Le pojdite „proč od Rima“, toda mi vam svetujemo, pojdite še proč od nas, pojdite v blaženi „Dajčland“! Hen! — Slavček se je nekoč pogovarjal z oslom. Med drugim ga vpraša, kako on sodi o njegovem petju. Osel mu odgovori: „i-a! Prav lepo pevaš, toda jaz bi ti svetoval, da greš poslušat našega petelina. Mislim, da bi vtegnil pri njem se veliko naučiti.“ Slavček žalosten povese glavo in obmolkne... Smešno! Osel sodi slavčka! Ta zgodba mi je prišla na misel, ko sem slišal, da je „ptujška krota“ tako grdo oskrnila našega priljubljenega slavčka gosp. Zachrla. Vrli slovenski kmetje, mladeniči in dekleta, mi vsi izrečemo „i-a“, dopisniku ptujke krota, odločen „fej!“ — Bog živi našega slavčka, g. učitelja Zachrla!

p Ljutomer. Dne 1. t. m. zjutraj ob 6. uri smo čutili tukaj mali potresni sunek.

p Sv. Križ pri Ljutomeru. Jakoba Nemeč, znanega žganjepivca iz Šalinec, so pretekli teden našli mrtvega v nekem grmovju. Ljudje so ga prejšnji dan videli pijanega se vračati iz gostilne domu.

p Dragotinska požarna bramba si je izvolila dne 28. m. m. na občnem zboru sledeči odbor: Karl Stramič načelnik, Radoslav Nemeč namestnik, Svojmir Nemeč tajnik, Alojz Korošec blagajnik, Anton Vrzel vodja plezavcev, Jernej Rotar vodja brizgalničarjev, Korošec Franc in Matekovič Anton namestnika, Jožef Kovačič orodničar.

p Bralno društvo pri Sv. Križu na Murskem polju je dne 4. t. m. priredilo veselico, katera je bila obiskana v tolikem številu gostov, kakor še pri nas nikdar poprej. Prišli so gostje iz Ljutomera in Malenedelje, celi zbori pevcev in pevki iz Veržeja in Sv. Jurija, v domačej župniji pa je gotovo redka hiša, od katere bi ne bilo vsaj enega udeleženca. Prostorna dvorana gosp. Hauptmana je bila natlačena, kakor stiskalnica. Kaj pa naj rečem o predstavi? Č. g. Kociper, kaplan ljutomerski in g. nadučitelj Vauda iz Veržeja, sta v svoji napitnici omenila, da taka veselica, tako izborna petje, deklamacije in govori in taki nastopi v igrah, to je krasni sad izobrazbe, katero ponujajo bralna društva. Igra „Pevčev zaklad“ je vzbudila v srcu gledalca veliko sočutje in žalost nad ubogimi slepim boračem. Ptičar pa je mojstersko predstavljal zlobno lakomnost po tujem denarju. Druga igra „Trije tički“ pa je bila zelo šaljiva, posebno na vsak odgovor piskroveza z njegovim slovaškim dialektom je padla cela salva smehu. Vsi igralci so svoje uloge rešili izvrstno, tako da bi prišel v zadrego, kdor bi hotel dati kateremu prvo pohvalo. Na občno željo ljudstva je odbor sklenil, da se ta veselica s celim vsopredom prihodnjo nedeljo ponovi. Torej kdor je bil zadnjič zadržan, ima sedaj lepo priložnost, da se še kaj razveseli, pa tudi tistim, kateri so že videli, gotovo ne bo dolg čas.

p Gornja Radgona. V nedeljo, dne 4. febr. se je pri nas vršilo letno zborovanje našega bralnega društva. Po pozdravu g. predsednika je kratko in jedrnat opisal delovanje bralnega društva g. tajnik, ko je rekel, da je bilo društvo v pretečenem letu jako delavno, kar nam pričajo mesečni sbodi deklishe in mladeniške veze. Pa imamo zabležiti tudi veliko zgubo, kajti preteklo leto nas je zapustil g. notar Anton Ploj, bivši večletni predsednik našega bral. društva, ki je podiral se svojimi nasveti, zlasti pa tudi v gmotnem oziru. Odbor ga je imenoval častnim udom v priznanje njegovih zaslug za naše društvo. 25. aprila 1905 se mu je izročila ob slavnosti, njemu v čast prirejeni, krasna diploma, katero je jako umetno izvršil predsednik bral. društva g. Franjo Horvat, akademični slikar v Gornji Radgoni. Blagajnik, g. Janko Pelc pa poroča o blagajni bral. društva. Izdatkov je imelo društvo v pretečenem letu 336 K 64 h, dohodkov pa 374 K 89 h, torej blagajna še ni prazna. Pri srčno pa obžaluje, da so se nekateri stari udje, ki so bili prej celo v odboru, popolnoma izneverili bral. društvu. Ni čuda, da se torej mladina ne zanima tako goreče za naše društvo, ker istina je: „Kak stara ptica poje, tak tudi uči mlade svoje.“ G. knjižničar je poročal, da je imelo društvo 25 iztis. „Slov. Gospodar“, 6 „Kmetovalec“, 2 „Domovina“, 3 „Domoljub“, 10 „Bogoljub“, 16 „Glasnik Najsv. Src“, 1 „Mir“, 1 „Knajpovec“, 1 „Naš List“, „Slovenca“ pa je pošiljal v čitalnico č. g. J. Vogrin, tajnik bral. društva. Knjižnica se je dobro rabila. Nekaj knjig nam je spet daroval p. n. g. notar Oton Ploj ter gospodična Bernard, bivša učiteljica v Gornji Radgoni, za kar se izreka srčna zahvala! Zatem se je vršila volitev novega odbora. Eroglasno so bili izvoljeni: predsednik g. Matija Kaučič, občinski predstojnik v Stavenskem vrhu; podpred-

sednik g. Franjo Šantl, kmet v Črešnjevcih; tajnik č. g. Janez Vogrin, kaplan v Gornji Radgoni; blagajničar g. Janko Pelc, veleposestnik v Policah; knjižničar g. Lavoslav Zemljič, posestnik v Črešnjevcih; odbornik g. Janko Lančič, kleparski mojster v Gornji Radgoni; namestnika: gg. Martin Rošker, kmet v Lastomercih, ter Franc Kaučič, posestnik v Stavenskem vrhu.

I Prostovoljno gasilno društvo v Okoslavcih si je pri letošnjem obnem zboru izvolilo sledeči odbor: Domajnko Franc načelnik, Ivan Ketiš podnačelnik, Jakob Kurbos tajnik, Fras Franc blagajnik, Holec Franc vodja brizgalničarjev, Anton Domajnko njegov namestnik, Matija Rantaša vodja plezalecev, Zver Ludvik njegov namestnik, Martin Rantaša orodničar in Franc Manko zdravstveni oskrbnik.

I Kapela pri Radgoni. Tukajšnje bralno društvo je imelo dne 28. jan. občni zbor. Iz poročil povzamemo, da je imelo društvo lansko leto 199 K 99 v. dohodkov in 138 K 65 v. izdatkov. Gornje-radgonska posojilnica je veledušno darovala 30 K, za kar se ji izreče iskrena zahvala. Priredile so se lansko leto gled. predstave: „Odpadnikova sestra“ in „Zamujeni vlak“, koncert slavni jurjevskih tamburašev, tombola s poučnim predavanjem. Vse prireditve bile so dobro obiskane. Knjižnice so se udje prav marljivo posluževali, za lep red pri čitvu je zlasti skrbel knjižničar g. Jože Golob, ki že 11 let pri društvu to službo prav vestno opravlja. Za to je društvo sklenilo, pokloniti mu krasno vezano knjigo kot mali izraz hvalečnosti za njegovo izredno požrtvovalno in vestno delovanje. Za tekoče leto se sklene poleg zabavnih prireditev obrniti tudi več skrbi za gospodarsko izobrazbo našega ljudstva. V ta namen priredila se bodo večkrat času primerna poučna predavanja. Prvo tako poučno predavanje je bilo v nedeljo dne 4. febr. po rani božji službi. Kot predavatelja o rezi in ameriških nasadih sta bila naprošena dva domača veščaka. Odbor za tekoče leto se je tako le sestavil: Kmet Jak. Zemljič predsednik; nadučitelj Kv. Pertlj podpredsednik; duh. svet. Dav. Meško blagajnik; učitelj Vek. From tajnik; mladenič Matija Puhar, Ant. Fras, Jožef Golob in Iv. Horjak odborniki.

Slovenjegraški okraj.

s Šoštanj. Glediški predstavi, kateri so priredili kmečki igralci „Bralnega društva“ iz Št. Ilja nad Gradičem, sta bili izborni. Bilo je navzočih okoli 400 oseb, od teh več kakor polovica kmečkega ljudstva. Krasno je igrala „Šoštanjska narodna godba“.

s Pameče. Dne 5. februarja obhajala se je tu redka svečanost zlate poroke. Pred oltar sta stopila ta dan kot zlata ženina in nevesta vzgledna farmana Jožef in Marija Rotovnik iz vrlo znane Fancetove hiše. Znamenito je, da se v naši mali župniji tekom desetih let ponavlja že v tretjič taka slovesnost, v tretjič v enisti rodbini. Slavljence — stare korenine — je eden najstarejših narodnjakov slovenjegraškega okraja. Bil je v okolici prvi naročnik „Besednika“ in pozneje „Slovenskega Gospodarja“ od njegove ustanovitve, ter ga po svojem sinu naročuje in prebira še zdaj prav marljivo. Tudi k družbi sv. Mohorja je pristopil kar prvo leto njenega obstanka ter jej ostal zvest do današnjega dne. Poroka se je vršila ob izvanredni slovesnosti v župnijski cerkvi, kamor so se mnogoštevilni svatje med gostim snegom prisankali točno ob 11. uri. Po slavnostnem govoru sta še krepka starčka, obdana od otrok in vnukov slovesno obnovila pred 50 leti dano zakorsko obljubo ter s čvrstim glasom odgovarjala na vprašanje duhovnikovo. Po poroki pripravil je ugledni sin zlatoporočencev radostnim svatom v svoji gostoljubni hiši imenitno gostijo, med katero se je židane volje vrstila ena napitnica za drugo, v kojih se je izražala enoglasno srčna želja: da se čez 10 let zopet snidemo na biserni „ohceti“ v Pamečah.

s Sv. Ožbald na Pohorju. Tukaj je umrl o polnoči od 2. na 3. t. m. g. Jurij Homer, lesotrzec in posestnik, v 62 letu svoje starosti. Pogreb je bil dne 5. t. m. Sveti mu večna luč.

Konjiški okraj.

k Konjice. Na političnem zborovanju v nedeljo, dne 11. t. m. govoriča gg. dr. Korosec in dr. Dimnik. Pristop je prost. Pridite v obilnem številu iz celega konjiškega okraja.

k Konjiški trg je še premalo napreden, akoravno ima novoizvoljenega naprednega župana v osebi znanega dr. Kadiuniga; električna luč Konjčanom baje ne bode svetila, že vejo, zakaj ne!

Ljubi denar, kam si zginil iz nekdanj tako bogatih — zlatih Konjic!

k Tepanjski rojak o. Leopold Napotnik, dosedaj župnik v Weisskirchnu na Zgoranjem Štajerskem, nastopi 19. marca t. l. novo službo v Marjinem Celju kot superijor.

k V Ločah imajo novo žandarmerijsko postajo 3 mož. Sedaj bodo menda Slovenci v okolici bolj varni pred napadi.

k Oplotnica. Oplotniški konkurenčni odbor se brani sprejeti nove cerkve v Čadramu kot farno cerkev. Je rekniral. Nekdaj so nekje v Galiciji judu svetovali, naj se pritoži pri višji sodnji v Krakovi zoper Kristusa.

Celjski okraj.

c Celje. Celjsko pevsko društvo je priredilo dne 1. t. m. odhodnico gg. Ivanu Koželju in prof. dr. Voglarju. Prvi odide na Koroško, drugi pa je odšel samo za nekaj mesecev, ker gre nadaljevat svoje študije. — „Celjski Sokol“ priredi dne 25. t. m. veliko veselico pod imenom: „Letovišče na Bledu.“

c Gaberje pri Celju. Tukajšnji nemški tovarnar Westen izdeluje za srbsko armado emajlno blago. Ker je pa sedaj Avstrija zaprla svojo mejo proti Srbiji, je ista odpravljala vsa naročila v Avstriji, tako tudi pri njem.

c Dramlje. V gostilni g. Zidanška je umrl od srčne kapi zadet posestnik Jurij Belak. Zapustil je pet mladoletnih sirot. Mati jim je pred nekaj leti umrla.

c Teharje. Za bodoče občinske volitve že pridno agitirajo nemčurji. Tudi za pijačo že dajejo. Toda naši kmetje niso proalice, ki bi se dale zapeljati od ljudi takšne baže. Naši kmetje so poštenjaki od nog do glave in že to, da pride kak nemčurski agitator k njim, je žalitev.

c Dobrna pri Celju. Občni zbor „Hranilnice in Posojilnice na Dobrni“, ki se je vršil dne 28. januarja, podal nam je zanimivo sliko napredka tega za Dobrno važnega zavoda. Iz poročila načelstva, ki se je pohvalno vzelo na znanje, povzamemo, da je Posojilnica, ki obstoji še le 2 leti, v letu 1905 zelo napredovala. Število zadrušnikov je zrastle na 70, in o velikem znanju do Posojilnice priča to, da še nobeden ni izstopil. Revizijsko poročilo se izraža v pohvalnih besedah o vzornem redu pri knjigovodstvu kakor sploh o celem poslovanju Posojilnice. Istotako sta računski pregledovalca našla vse „v vrlo lepem redu“. Računski zaključek nam pove, da je v drugem letu svojega obstanka imela Posojilnica, čeravno obsega njen delokrog samo 6 občin, 98.325 K 2 vin prometa, kar je gotovo za tako majhno okrožje veliko. Rezervna zaklada je zrastle na lepo svoto 625 K 54 vin. Pri volitvi novega načelstva je bilo enoglasno staro načelstvo zopet voljeno. Ob sklepu izreče g. načelnik zahvalo g. tajniku in predlaga za nj primerno nagrado ali odškodnino. G. tajnik hlavežno odkloni vsako nagrado in izjavi, da hoče tudi za naprej svoje posle izvrševati brezplačno. — Končno povdarjamo nasproti hudobnemu in zahrbtnemu podtikanju znanih nasprotnikov vsega dobrega, da je obrestna mera za hranilne vloge še vedno 4 1/2 %. V posojilniških rečeh namreč odločujeta vedno samo načelstvo in občni zbor, ne pa ljudje, ki nimajo ničesar drugega, razven dolgove do vratu!

c Braslovče. Tukajšnje pevsko društvo je priredilo dne 2. t. m. igro „Dan sprave“. Udeležba je bila velikanska, dvorana je bila nabito napolnjena. Uspeh je bil nepričakovano velik, posebno če se pomisli, s kakimi težkočami se je bilo treba boriti. Povdariti je treba, da so bili igralci večinoma kmečkega stanu in skoraj vsi jako oddaljeni od trga, toda navzlic temu pribajali so veselo in pogumno h gledališkimi vajam. Bodi tem igralcem tem potom izrečena prisrčna zahvala, z željo, naj bi se naše društvo večkrat oglasilo s kako prireditvijo. Uloge so bile razdeljene kar najbolje. V-ak posameznik se je uglasil v njo in jo izvršil z največjo natančnostjo. Pasebno pa nam je še omeniti Marijanico, (gdč. Kraševic) ki se je tako globoko zamislila v svojo težavno ulogo. Enako pohvalno je tudi omeniti Urha in Obročca (Bošnjak in Marčinko). Uloga vinskega brata oziroma žganjarja bi ne moglo biti v boljših rokah. Izvajanje posameznih prizorov je vzbujalo pri občinstvu glasno pohvalo. Konečno je še naša sveta dolžnost se zahvaliti našemu vrlému režiserju, zatoraj vsa slava in zahvala gospodu učitelju Stritarju. Po igri je nastopil društveni mešani zbor, ki je pod spretnim vodstvom g. J. Ravnika zapel prav dobro nekaj pesmi. Lepo in ubrano petje je navdušilo poslušalce. Prirediteljem igre in petja bodi izvrsten uspeh sladko plačilo, kakor

vsem, ki so kakorkoli pripomogli do tako lepega večera. Igra se je v nedeljo 4. t. m. ponovila in dvorana je zopet bila napolnjena.

c Občinski odbor Žusem je izvolil enoglasno velezaslužnega svojega župana g. Ignaca Gočerja, c. kr. poštnega oficijala v pok. in posestnika, častnim občanom.

Brežiški okraj.

b V Sevnici ob Savi je umrl dne 1. t. m. posestnik in tržan g. Jožef Cimperšek. — V šestem razredu tukajšnje ljudske šole je nastal dne 1. t. m. požar, ki je uničil celo pohištvo, različne učne pripomočke, table, podobe itd. Zgorela so tudi tla in strop. Ko so zapazili ogenj, bila je že vsa soba v ognju. Požarni brambi, ki je bila hitro na lieu mesta, se je posrečilo pogasiti ogenj, sicer bi bilo zgorelo celo poslopje. Ogenj je baje nastal, ker je iz peči padla žerjavica vnela tla.

b Gospodarsko bralno društvo na Planini imelo je svoj letni občni zbor 28. januarja t. l. Gospod. predsednik je razložil pomen in koristi bralnega društva. V blagajni je prebitek 91 K 33 h. Na razpolago je 20 časopisov. Predsednikom je bil enoglasno izvoljen g. Mir. Volčič, kaplan v Št. Vidu. Odbornikom pa gg.: Gračner Fr., Jazbinšek M., Križman E., Pušnik Flor., dr. Skaza, Span J., nadučitelj Fr. Rauter in Žibret Tom. — V odborovi seji dne 4. svečana se je sklenilo, da se vrši 18. t. m. društvena veselica s sledečim vzporedom: 1. Predavanje o ustanovitvi Rajffajzenove posojilnice. 2. Deklamacija. 3. Deset zapovedi kmeta. 4. S. ečolov. 5. Prosta zabava. Svira tudi godba na lok.

b Kozje. Dne 31. prosinca je pridivil hud vihar s snegom ob 3. uri popoldne. Vihar je tako razsajal, da se je bilo bati najhujega. Strašna tema je nastala. Sneg je padal brez vsega usmiljenja. To hudornje je bilo spremljano z groznim gromenjem, da se je kar zemlja tresla. — Bralno društvo namerava prirediti srečolov. Kedaj, bomo že pravočasno naznanili. — Danes, 5. svečana, ko to pišem, sneg mete in vihar tuli, da je groza. Prav poštena zima je tu.

Slovenske dežele.

† Igra „Dan sprave“ je popolnoma razprodana.

† Slovenska Šolska Matica je začela razpošiljati svoje knjižno darilo za preteklo leto in to je: 1. Pedagoški letopis; 2. Nazorni nauk, spisal Gabriel Majcen; 3. Zgodovinska učna snov za ljudske šole, spisala prof. I. Apih in dr. M. Potočnik; 4. Učne slike k ljudskošolskim berilom. Dasi so vse knjige s svojega stališča priporočila vredne, vendar bo našim društvom in organizacijam posebno dobro došla „Zgodovinska učna snov za ljudske šole“. Knjige sicer ni več dokončal izborni strokovnjak I. Apih, ker mu je urednik s svojo „zgodovinsko“ nevednostjo delal preveliko težavo, vendar je tudi njegov naslednik svojo nalogo dobro rešil. Slovenska Šolska Matica je imela preteklo leto 1482 udov.

Drobtinice.

d Volitvena pravica za ženske. V seji državnega zbora dne 31. m. m. je češki poslanec Klofač podal prošnjo z 22.000 podpisov, v kateri se zahteva, da v novi volilni preosnovi dobijo tudi ženske volilno pravico. Jednake prošnje bodo podali tudi poljski in nemški poslanci.

Najnovejše novice.

Eminenca dr. Francišek Sedej, novoimenovani knez in nadškof v Gorici, blagovolil je na svečnico sprejeti deputacijo podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju, obstoječo iz gg. predsednika Jaskoba Pukla in blagajnika dr. Klem. Seshuna. Za čestiko se je novi metropolit ilirski srčno zahvalil in društvu podaril znatno vsoto blšavši, da je tudi letos okoli 100 revnih visokošolcev iz Gorice, Istre, Koroške, Kranjske in Štajerske, ki prosijo vsaki mesec podpore. Eminenca dr. Fr. Sedej je društveni ustanovnik in častni ud. Kot dvorni kapelan na Dunaju je bil več let blagajnik tega društva.

Sv. Barbara v Halozah. Vrl narodnjak, za napredek zelo vnet mož, občinski predstojnik gosp. Anton Korenjak je danes dne 6. t. m. opoldne umrl. N. v m. p.!

Bralno društvo za Laški trg in okolico izvolilo si je pri 10. občnem zboru dne 2. febr. sledeči novi odbor: Predsednik g. Konrad Elsbacher, podpredsednik g. Štefan Zorko; odborniki: gg. J. Dobršek, Fr. Drole, J. Furman, Gregor Leben, J.

Rebolj, Al. Šipek, Zdr. Vasle, Bl. Zupanc; namestniki: gg. Miha Hrastnik, Jože Stare, Franc Šoter, Ant. Zupanc. Pričakujemo od novega odbora, da bode z isto vnem kot prejšni deloval složno v prospeh slovenske stvari na Laškem in v okolici.

V Cirkoveah priredi št. lovrenčka kmetijska podružnica shod v Goljatosvi gostilni v nedeljo, 18. februarja popoldne ob 3. uri. Ker je med kmeti veliko zanimanje za novoustanovljeno podružnico, obilne udeležbe k poučnemu predavaaju g. potovalnega učitelja Ivana Bele.

Na Žsumu bodo letos praznovali sv. Valentina dne 18. februarja.

Društvena naznanila.

"Kmečko bralno društvo" pri Sv. Križu nad Mariborom ima v nedeljo, dne 18. febr. 1906 popoldne ob 3. uri v župnišču svoj občni zbor s sledečim vsporedom: a) Poročila odbornikov, b) govor o pomenu bralnih društev, govori g. dr. Korosec, c) sprejemanje novih udov, d) sprememba društvenih pravil, e) slučajnosti. Križančani, pridite vsi, ki vam je mar propevanje našega bralnega društva in razširjanje dobrega berila, v prav obilnem številu k temu občnemu zboru, da se zlasti poučite o velikem pomenu bralnih društev in potem pristopite kot udje k našemu bralnemu društvu, da se tako do sedaj speče društvo na novo oživi!

Bralno društvo "Edinost" Sv. Jurij v Slov. gor. priredi zimsko veselico v nedeljo, dne 11. febr. s petjem in z igrama: "Trije tički" in "Ne kliči vraga". V nedeljo, dne 18. febr. je občni zbor bralnega društva in se igri ponovite. Jurjevčani in sosedje, udeležite se mnogoštevilno! Ne bo vam žal!

Sv. Marjeta niže Ptuja. Tukajšnje učitelstvo priredi v zvezi z domačimi fanti in deklicami v nedeljo, dne 11. febr. po večernicah veliko veselico. Vspored: 1. Gledališna predstava "Sanje", igra s petjem v 5. dejanjih 2. Šaljivi srečolov. 3. Razne pevске točke domačega mešanega zbora. 4. Šaljiva pošta in prosta zabava. Med posameznimi dejanji gledališčne igre in pri prosti zabavi, koja bode v velikih gostilniških prostorih gosp. Mikla, svirala bode slavna godba na lok od Sv. Tomaža. Vstopnina: Sedeži I. vrste 80 h, II. vrste 70 h, III. vrste 60 h, stojišče 40 h. Prijatelji in sosedje, pridite! Odbor.

V Št. Lenartu nad Velikonedeljo bo dne 11. t. m. ob 3. uri popoldne v gostilni g. Vekoslava Dolinšek veselica z godbo in šaloigro v pred ubogih učencev.

Pri Sv. Benediktu v Slov. gor. bo v nedeljo, 11. febr. ob 3. uri pop. in v pondeljek ob 1/2 8. uri zjutraj predaval g. pot. učitelj Ivan Belé o sadjarstvu in vinarstvu. Benedičani, pridite vai poslušati!

Kmetijsko bralno društvo v Gornji Radgoni priredi dne 18. februarja po večernicah pustno veselico v prostorih gostilne g. Škerleca s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav navzočih; 2. "Svirilo", J. Laharnar, mešan zbor; 3. "Na straži," moški zbor; 4. "Tožba ujetega ptička", Aljaž, mešan zbor;

5. "Domovini", Aljaž, mešan zbor; 6. Narodna: "Moj očka so mi rekli". 7. Šaloigra "Trije tički". 8. "Oj z Bogom, ti planinski svet", Aljaž, mešan zbor. 9. "Mladini", J. Laharnar, mešan zbor. Med posameznimi točkami se bo tudi tamburalo. Šaloigra bode nudila poslušalcem obilo smeha in zabave. Torej pričakuje odbor obilne udeležbe. Vstopnina bode znašala za ude 15 kr., za neude 20 kr.

Bralno društvo pri Sv. Ani na Krembergu priredi v nedeljo, dne 18. t. m. veselico z govorom, petjem, deklamacijo in gledališko igro: "Čevljar", ter prosí uljudno vse domače kakor tudi tuje goste, da nas v prav obilnem številu posetijo s svojim obiskom. K prav obilni udeležbi najuljudneje vabi odbor.

"Kmetijsko društvo za Lešnico in okolico" ima svoj prvi občni zbor dne 18. februarja.

Kršč. soc. izobraževalno društvo v Lučah bo priredilo veselico z gledališko predstavo dne 18. t. m. ter jo bo ponovilo dne 25. t. m. Fantje pridno prihajajo k vajam, zato upamo, da bo veselica dobro vspela. K obilni udeležbi vabi že sedaj odbor.

Slovenska Bistrica. Prešernov večer priredi "Čitalnica" v nedeljo, dne 11. t. m. ob 7. uri zvečer v "Narodnem domu" z govorom g. prof. Vrstovška, ki bo za nazornost predavanja uporabil tudi skioptikon.

Bralno društvo v Škalah priredi v nedeljo, dne 11. febr. popoldne ob 3. uri veselico s sledečim vsporedom: 1. Petje narodnih pesmi, 2. pozdravni nagovor, 3. tamburanje in šaljivi nastopi, 4. prosta zabava. Vstopnina za osebo 20 h. K obilni udeležbi vabi odbor.

Prostovoljna požarna bramba v Šmartnu ob Paki priredi v nedeljo, dne 11. svečana t. l. predpustno veselico v gostilni gosp. Jožefa Miheleca v Paški vasi s sodelovanjem slavnoznanec šoštanjске narodne godbe. Začetek ob 5. uri popoldne. Posebna vabila se ne razpošiljajo. K obilnej udeležbi vljudno vabi odbor.

Listnica uredništva.

Središče. Se moramo prej informirati! — Krapje Pišemo pismo! — Stara cesta. Žaljivo!

Zahvala. Podporno društvo organistov mi je v moji bolezni, akoravno sem šele pristopil k temu društvu, dalo mesečno podporo 20 kron, za kar se mu najsrčneje zahvaljujem in ob enem vsem organistom priporočam, naj vstopijo v to društvo. — Ivan Srebotnik, organist v Zavodnjem.

Za družbo sv. Cirila in Metoda so darovali Mohorjani v Locah pri Konjicah 11 K. V Obrežju pri Središču nabrala je vesela družba na gostiji pri Glavnikovih po starešinu g. Matjažu Masten in Martinu Ivanušu 4 K ter za licitirano smodko 2 K 16 v, skupaj 6 K 16 v za družbo sv. Cirila in Metoda. Živelj vsi ti dobrotniki in njih nasledniki.

Za dijaško kuhinjo v Ptujju so darovali v tekočem šolskem letu gg.: Igralci po g. Z. 6 K 84 v, o. Z. Vau-potič 10 K, Lorber 6 K, A. Pinterič 6 K, I. Zelenik 20 K, Stepic 10 K, Anica Muršec 1 K, Slavinec 2 K, Bratkovič

8 K, Jurca 10 K, Pšunder 10 K, A. Senčar 5 K, dr. Horvat 20 K, I. Potič 2 K, dr. Jurtela 20 K, Kociper, kaplan v Ljutomeru 5 K, legat po Petru Kodrič, Čermožiše 66 K 86 v, sl. okr. posojilnica v Ljutomeru za l. 1905 10 K, sl. posojilnica v Ormožu po dr. Geršak 80 K, neimenovana 8 K, sl. posojilnica v Makolah 50 K, g. župnik Lendovšek 10 K, sl. okrajna posojilnica v Ormožu 20 K, nadalje gg.: Zupanc 4 K, dr. Brumen 8 K, prof. Čilenšek 2 K, Havelka 4 K, Koje 4 K, Kolarič 8 K, Komljanec 8 K, Kopič 4 K, Toplak 7 K, Žirovnik 8 K, dr. Stubec 4 K, Selinšek 4 K, Zupanič s Hajdine krompirja za 1 K 60 v, Pihler iz Velovlaka 2 K. Potrebni in vrednih dijakov je precej! Prosi se za prispevke v denarju ali v živilih!

Tržne cene

v Mariboru od 28. jan. do 3. febr. 1905

Table with columns for 'Živila' (Foodstuffs), '100 kg', and sub-columns for 'od' and 'do' (K, h). Rows include items like Pšenica, rž, ječmen, oves, koruza, proso, ajda, seno, slama, fišola, grah, leča, krompir, sir, surovo maslo, maalo, špeh, selje, kisle, repa, kisa, mleko, smetana, sladka, kislá, zelje, jajce.

Loterijske številke.

Line 3. febr.: 34, 11, 6, 12, 80
Trst 3. febr.: 77, 68, 75, 13, 21.

MALA OZNANILA. Vsaka beseda stane 2 vin. Najmanjša objava 45 vin. Vsaka beseda stane 2 vin. Večkratna objava po dogovoru.

Ti inserati se sprejemajo samo proti predplačilu. Pri vprašanjih na upravnistvo se mora pridjati znakma za odgovor.

Učenka se sprejme v trgovini Alojzija Pinter v Slov. Bistrici. [92 3-1]

Lepo posestvo, hiša s slamo krita, svinjaki hlev, lep vinograd, sadonosnik in njiva, se proda za 300 glid. v lepem kraju blizu kolodvora v Šmarju pri Jelšah. Več se izve tudi pismeno pri Janezu Čuješ, Ljubljanska cesta št. 4, Celje. 84 3 1

Lepo posestvo med Velenjem in Doberno, se prostovoljno proda, meri 18 oralov, ki imajo lepo solčno lego. Zemlja dobra, lep vinograd in sadonosnik, hmelja in 2000 sadežev. Poslopje je v dobrem stanu, 10 minut od cerkve. Cena je 6500 glid. Pod polovico se lahko obrestuje. Zglasiti se je pri lastniku Gregor Rotnik p. d. Podvinšek, Št. Janž na Vlnski Gori, pošta Velenje. 90 1-3

Službo organista in cerkvnika išče Cecilijanec, jako izvežban v vseh predmetih, posebno v igranju na orglah (Bachovih Fug) in Choralu, dober pevec, oženjen, z jako dobrimi spričevali, tudi lahko nastopi na nemškem in zna tudi dobro k cerkvi spadajoče rokodelstvo. Več se izve v upravnistvu. 86 3-1

Posestvo triletet ure od železniške postaje Slov. Bistrica se proda po nizki ceni. Hiša zidana, z opeko krita, močno gospodarsko poslopje, vinograd za 5 do 6 polovnjakov vina, lepo sadno drevje, njive, travnik, vse pri domu 5 oralov veliko. Kupec naj se oglasi pri lastniku Jožefu Sagadin p. d. pri Grableci na Pretoži pri Slov. Bistrici. 87 2-1

Vsem posestnikom vinogradov. Imam še veliko zalogo enoletnih močno vkoreninjenih divjakov Riparia Portalis. Cena 1000 komadov 20 kron. Kdor želi kupiti, naj se oglasi do 15. marca t. l. Franc Grofelnik, trtnar v Zičah, p. Sv. Duh (Loče) (78 2-1)

Krojaškega učenca, lepega vedenje, star 14-16 let sprejme Josip Macuh, krojaški mojster, Maribor, Lenavška ulica 21. 89 2-1

Vila s 5 sobami in kuhinji triletet oralna njive in dva vrta, zraven je tudi trgovina, kuhinja za perilo in za svinje, se proda za 6200 glid. treba je izplačati 300 glid. Naslov se zve pri upravnistvu tega lista. 69 2-1

Izučena šivilja želi priti v dobro hišo k šiviljam. Naslov poste rest, pod št. 10 Slov. Bistrica 77 2-1

Lepo posestvo, obstoječe iz močnih poslopij, blizu vodnjak. 1 oral gozda, 3 orale zemlje na solčni strani zraven ceste ima na prodaj Janez Trbovc vas Gorčiča sv. Jurij ob južni želez. 78 3-1

Absolvent kmet. šole, zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče službe na kakšnem veleposestvu ali graščini na Štajerskem ali Kranjskem. Naslov Feliks Lakožič, ekonom pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu pošta Lučane (Leutschach) Štajersko. 82 3-1

Malo posestvo blizu trga Sv. Trojica v Slov. gor. se pod ugodnimi pogoji in po nizki ceni takoj proda. Naslov pove upravnistvo. 55 3-2

Naznanilo. Dam na znanje čast. občinstvu, znancem in prijateljem, da sem se preselil s krojaškim obrtom iz občine Spodnja Novavas v Slov. Bistrico s 1. februarjem. Vsa naročila in narejeno obleko za fante in može bom prav po nizki ceni izdeloval. Vzorci za naročila so pri meni na izbiro. Jožef Verdnik, krojaški mojster v Solski ulici 88, Slov. Bistrica. [80 3

Mlad viničar z ženo se išče. Viljem Badl, Maribor, Glavni trg št. 4. 12 8-5

Malo posestvo v Razvanju pri Hločah, okoli 5 oralov, lastnina ruske cerkve, obstoječe iz hiš in gospodarskega poslopja potem vinograda, gozda, travnika in njiv, je pod ugodnimi pogoji na prodaj. Več se izve pri cerkv. predstojnistvu v Rušah. 79 3 1

Gostilna in mesarija dedičev Jožefa Solaka, zdaj Janeza Kranjc pri Sv. Lenartu v Slov. gor. se da v najem. Reflektantje se naj oglašijo takoj. Oddajo se tudi druga posestva. 53 2

Služba organista in cerkvnika se odda pri Sv. Juriju ob Pecnici. Samski imajo prednost. Ponudbe do 15. febr. t. l. na cerkveno predstojnistvo. 54 (3-2)

Kovač, zmožen vsakega kovaškega dela, se sprejme. Prednost imajo taki, ki so izvršili podkovaško šolo, ali pa naredili izkušnjo za kurjenje parnih kotlov. Naslov pri uprav. 108 2-1

Kuharica, vajena vsakega dela tudi gospodarstva, 32 let stara, išče službe v kakšni župnišče. Naslov pove uprav. 111 3-1

Dve hiši in dva lepa stavbinska prostora nasproti okrožni sodniji (Blumengasse) se po ceni prodasta. Vprašaj se v trgovini barv, Grajska ulica 18, v Mariboru. 56 (3-2)

Za svojega želim vzeti izvrstnega fanta, od poštene hiše, star 12 do 14 let. — Več se izve pri g. Jožefu Rozmanu v Rogoznici št. 11, župnija Sv. Rupert v Slov. gor. 88 2-1

Vzgojiteljica se išče k dvema otrokoma v starosti 7 in 8 let, ki zna na glasovir igrati in slovenščino poučevati. Plača po dogovoru. Tudi upokojene učiteljice se sprejmejo. Naslov pri upravnistvu. 64 (3-2)

Krojaškega pomočnika takoj sprejemem za sejmsko delo in naročila, ki ima vedno dela. Sprejemem tudi takoj učenca iz dobre hiše. Verdnik Jožef v Slov. Bistrici. 105 3 1

Kočijaža, treznega, pridnega in poštenega, samskega stanu, ki je pri kavaleriji služil, išče župnik. Dobi živrejo in spočetka 20 kron na mesec. Vožja bo plačana. Ponudbe: I. Novoselc, Pfarrer, St. Egidien bei Wiener-Neustadt. 106 6-1

Viničar s štirimi delavskimi močmi, ki razume obdelovati stari in novi tra, išče službe. Zve se v uprav. 103 2

Šafar ali majar, ki zna dobro vsako poljsko delo, energičen in oženjen se išče. Prednost imajo taki, ki razumejo tudi obdelovanje in sušenje hmelja. Naslov pri uprav. 107 2-1

Krojaški pomočnik išče dela z 6. mercem, naslov pove upravnistvo lista. 118 2-1

Trte. Več tisoč na suho cepljenih trt se proda, cepljene so na podlago Rip. portalis, in sicer: Laški rilček (Walschriesling), zelenič (Sylvaner), šipon (Mosler), traminec (Traminer). Cepljenke so dobro zaraščene in vkoreninjene. Cena je l. vrste 100 komadov 16 K. Kupci naj se oglašijo do konca marca t. l. Anton Smeš, posestnik pri Sv. Barbari, pošta Šmarje pri Jelšah. 109 5-1

Pozor, kmetice in dekleta! V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že čez 25 let, posrečilo se mi je iznajti najboljšo sredstvo za rast las, to je Kapilol št. II. Isti deluje, da postanejo lasi gosti, dolgi in odstranjuje prhljaj (luskinje) na glavi. Cena je (franko na vsako pošto) 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka 5 K. Treba, da si vsaka obitelj naroči. Prosim, da se naroči samo od mene pod naslovom: N. Vranič, diplomirani lekarnik, Zagreb, Jezuitske ulice št. 1. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem. 104 5-1

Pozor! kmetje in fantje! V moji lekarniški praksi, katero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo sčasoma iznajti sredstvo za rast brk in las, proti ispadanju las in za odstranitev prhljaja (luskinj) na glavi, to je Kapilol št. I. Cena je (franko na vsako pošto) 1 lončič 3 K 60, 2 lončiča 5 K. Prosim, da se naroči samo od mene. Naslov je: N. Vranič, diplomirani lekarnar, Zagreb, Jezuitski trg št. 1. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem. 104 5-1